

מאגר חוזרי מנכ"ל

חיפוש הנחיות לפי מאפיינים	חיפוש הנחיות בטקסט חופשי
	חיפוש הוראות, הודעות
	הוראות, הודעות

מעברים - רצף חינוכי מהגן לבית הספר

הוראת קבע מס' 0430 - החלפה

תאריך פרסום: א' בטבת תשפ"ה, 01 בינואר 2025 | הוראה תקפה מתאריך: 1.1.2025

תמצית ההוראה

המעבר מהגן לכיתה א' הוא רגע מרגש ומכונן עבור הילד ואחד המעברים המשמעותיים בחייו. תהליך מעבר מותאם יאפשר הסתגלות מיטבית ויתרום להתפתחותו של הילד בהיבטים שונים. חוזר זה מציג את העקרונות המנחים בתהליך המעבר, את הגורמים המעורבים בתהליך ואת נוהל בניית תוכנית המעברים הכוללת הקמת ועדה ברשות, הכנת בתי הספר, עבודה עם צוותי החינוך בבתי הספר ובגן, איתור תלמידים מתקשים וקידומם, שותפות עם ההורים ועוד. בבסיס מהלך זה עומדת התפיסה שבית הספר צריך להכין את עצמו לקליטת הילדים, ולא הילד הוא שצריך להתאים את עצמו למסגרת הבית ספרית. יצירת רצף חינוכי בין הגן לבין בית הספר תקל על המעבר ותאפשר הסתגלות מהירה יותר שתגביר את תחושת הביטחון והמסוגלות בקרב הילדים. כמו

כן מדגיש החוזר את המדיניות בדבר הישארות שנה נוספת בגן גילי חמש. השארת ילד בגן שנה נוספת - משמעותה החרגת הילדים מקבוצת התלמידים בשנתון, ויש לה השלכות פדגוגיות, רגשיות וחברתיות ארוכות טווח. החוזר מבטל את האפשרות להשארת ילדים בגן בשנה החמישית ומפרט את הקריטריונים החריגים להישאר שנה נוספת בגן הילדים ואת נוהל הטיפול בבקשה.

שינויים מהוראה קודמת בנושא

חוזר זה מהווה עדכון לחוזר מנכ"ל מעברים ומבטל את חוזר מנכ"ל דחיית המעבר לבית הספר והישארות שנה נוספת בגן חובה. החוזר מנחיל שינוי תפיסתי בדבר הרצף החינוכי הטבעי במעבר מגן הילדים לכיתה א' ומדגיש את המעבר לכיתה א' כתהליך התפתחותי חינוכי טבעי בין מסגרת הגן לבית הספר. בנוסף, מתייחס החוזר לילדים המגלים קשיים במעבר וכן מסדיר את נוהל דחיית המעבר לכיתה א' ומבטל הישארות שנה חמישית בגן.

<< השוואה לגירסה הקודמת

הוראות קודמות שהוראה זו מבטלת

הוראות תקפות בנושאים קשורים

הגורם האחראי

התחולה

[1. מבוא - המשנה החינוכית:](#)

[2. המעבר מהגן לכיתה א' - שמירה על רצפים:](#)

[3. תהליך המעבר מגן הילדים לבית הספר:](#)

[3.1. הקמת ועדת היגוי יישובית בנושא המעבר לכיתה א':](#)

[3.2. קידום תלמידי הגן על ידי הצוות החינוכי - טיפולי:](#)

[3.3. קידום שותפות וקשר עם הורים](#)

[3.4. הכנת בתי הספר לקליטת תלמידי הגן](#)

[4. תהליכי הערכה ומדידה לקראת המעבר מהגן לבית הספר ובמהלך כיתה א':](#)

[5. נוהל דחיית המעבר לכיתה א' במקרים חריגים](#)

[5.1. כללי:](#)

[5.2. תנאי סף לדחיית המעבר](#)

[5.3. הרישום, תהליך הגשת הבקשה להישאר שנה נוספת וקבלת ההחלטה:](#)

[5.4. ערעור על ההחלטה שהתקבלה](#)

[5.5. דיווח למשרד החינוך:](#)

[6. נספחים:](#)

[נספח 1: החלטה בדבר הישארות בגן / עלייה לכיתה א' - מכתב להורים מהרשות \(עד סוף מאי\)](#)

[נספח 2: מכתב מהשירות הפסיכולוגי החינוכי \(שפ"ח\) לרשות \(עד אמצע מאי\)](#)

[נספח 3: החלטת ועדת ערר ברשות \(עד 21 ביוני\)](#)

[נספח 4: החלטת ועדת ערר במחוז \(לתלמידים צעירים בשנתון עד 25.7, לתלמידים גדולים בשנתון עד 10.7\)](#)

[נספח 5: שאלון הורים](#)

[נספח 6: שאלון גננת 6.1](#)

[נספח 7: דוגמה לסדר יום בכיתה א' \(אפשר לבנות סדר יום דינמי ומותאם בעזרת הצוותים החינוכיים\)](#)

[נספח 8: קידום יכולות של תלמידים ברצף החינוכי](#)

[נספח 9: תוכנית מעברים רשותית: הצעה למכתב להורים / בני המשפחה:](#)

1. מבוא- המשנה החינוכית:

גן הילדים וכיתה א' הם מסגרות חינוכיות הנותנות מענה למגוון הצרכים ההתפתחותיים של התלמידים בהתאם לגילם ותוך התייחסות לשונות ביניהם. המעבר בין המסגרות הינו מעבר התפתחותי טבעי בחיי הילד, ויש ליצור ביניהן רצף חינוכי. הגן הוא מסגרת חינוכית משמעותית שתלמידים מתפתחים ומתחנכים בה. התלמידים בגן מתנסים באופנים שונים: הם משחקים, חווים חוויות, לומדים ומפיקים הנאה משהותם בו ומתנסים בהיבטים חברתיים. הפעילויות וההתנסויות היום-יומיות במהלך שנות הלימודים בגן משמשות תשתית לחוויית הלמידה המתאימה לתלמידים בבית הספר היסודי, והן מקדמות את תהליך ההסתגלות של התלמידים למסגרת העתידית. העלייה לכיתה א' מהווה שלב מעבר טבעי החיוני להתפתחותו הלימודית, החינוכית והחברתית, לבריאותו הנפשית ולחוסנו של התלמיד, של משפחתו ושל הקהילה שלו. תהליך מעבר מותאם מהגן לכיתה א' מגביר את תחושת הביטחון והמסוגלות של התלמיד ושל סביבתו.

2. המעבר מהגן לכיתה א'- שמירה על רצפים:

בתהליך המעבר של תלמידים מהגן לבית הספר יש להתייחס למכלול גורמים: המאפיינים ההתפתחותיים והצרכים הייחודיים של התלמידים, של משפחות התלמידים ושל הקהילה שאליה הם משתייכים, והמסגרות החינוכיות - הגן שהתלמידים לומדים בו, והמסגרת הבית-ספרית שאליה הם מתעתדים לעבור. תהליך חינוכי המבוסס על היכרות בין המסגרות, מאפשר הסתגלות חיובית וחווית מעבר מיטבית המושתתת על כמה רצפים:

רצף משחק ולמידה

בגן הילדים מתרחשת הלמידה תוך התנסויות ותוך משחק. המשחק הוא דרך חיו הטבעית של הילד לחקור, ללמוד, להתנסות בתהליכים חברתיים ולפתח שליטה על עולמו. עם המעבר לכיתה א' חשוב להמשיך ולייחד מקום מרכזי למשחק, תוך הכרה בחשיבותו כמתודה התורמת ללמידה בהקשרים שונים.

רצף התפתחותי רב-ממדי

מטרת העבודה החינוכית בגן הילדים היא לקדם את כל תחומי ההתפתחות תוך התאמה לצרכי הפרט. עם המעבר לכיתה א' יש לשמור על איזון, להמשיך לתת מקום לכל תחומי ההתפתחות ולהעמיד במרכז העשייה החינוכית התבוננות הוליסטית על הילד.

רצף סביבה חינוכית, משפחה וקהילה

למידה משמעותית מתרחשת בהקשר של הסביבה האנושית והפיזית שבה הילד חי. יש לשים דגש על תהליך הלמידה, הן בגן הילדים והן בבית הספר, כקשור לסביבה שבה התלמידים חיים וליצור קשר רציף בין המסגרת החינוכית, בין משפחות התלמידים ובין הקהילה שאליה הם משתייכים (הגישה האקולוגית).

ראו דוגמא לקידום יכולות של תלמידים ברצף החינוכי בנספח 8

3. תהליך המעבר מגן הילדים לבית הספר:

המעבר ממסגרת גן הילדים למסגרת בית הספר הוא תהליך מתמשך שתחילתו בשנה שבה התלמידים עדיין בגן והמשכו עם כניסתם לכיתה א'. תהליך המעבר מתקיים במהלך כל השנה הראשונה במסגרת בית הספר, וזאת במטרה לרכך עבור הילדים ועבור ההורים את המעבר מהגן לבית הספר. מהלך זה מושתת על התפיסה כי על בית הספר להכין את עצמו לקליטת התלמידים, ולא הילד הוא שצריך להתאים את עצמו לבית הספר. בתהליך המעבר יש להקפיד על השלבים הבאים:

3.1 הקמת ועדת היגוי יישובית בנושא המעבר לכיתה א':

התפיסה האקולוגית המערכתית רואה בהקשר הרחב: התרבותי, הסביבתי והמשפחתי, כרצף המסייע למעבר טבעי והתפתחותי. מתוך תפיסה זו תפעל ועדת ההיגוי היישובית. הוועדה תכלול את בעלי התפקידים הבאים: מנהל אגף החינוך, מנהל מחלקת גני הילדים, מפקח על החינוך היסודי, מפקח על הגיל הרך, מפקח על הייעוץ, מפקח על החינוך מיוחד, מנהל השפ"ח, מנהל המת"א או מי מטעמם ונציגות הנהגת הורים (במידה וקיים).

תפקידי הוועדה: בניית תכנית רשותית ליצירת רצף חינוכי, תוך התאמתה לאפיונים הייחודיים של כל רשות ובהתאם למתואר בחוזר זה; קביעת בעלי התפקידים האחראים לביצוע התכנית. במידת הצורך ניתן להתייעץ עם המחוז והמטה הארצי של משרד החינוך. הוועדה תוציא מכתב להורים ובו תעדכן על תהליך המעברים ברשות (ראה דוגמה בנספח 9).

3.2 קידום תלמידי הגן על ידי הצוות החינוכי - טיפולי:

3.2.1 על מנהלת הגן לקיים תהליך שיטתי של היכרות עם יכולות התלמידים, עם חוזקותיהם ועם צרכיהם, ובהתאם לכך לבנות תכנית גנית וקבוצתית המקדמת את התפתחותם של כלל התלמידים. מנהלת הגן תעדכן את ההורים בדבר תפקוד ילדם ותקבל מהם מידע רלוונטי על תפקודו בבית. מנהלת הגן תנהל מעקב אחר התקדמותם של התלמידים לאורך השנה ולקראת המעבר לבית הספר. ניתן להיעזר בגורמי התמיכה והטיפול של הגן (מפקחת, מדריכה, יועצת חינוכית, פסיכולוג מטעם השפ"ח, מתי"א ועוד).

3.2.2 הכנת התלמידים למעבר - ליצירת תהליך מעבר מיטבי

הכנת התלמידים למעבר מהגן לבית הספר תבצע לאורך כל שנת הלימודים. תהליך ההכנה כולל היכרות עם בית הספר הייעודי שאליו יגיעו רוב התלמידים, עם מבנה בית הספר ומאפייניו, עם בעלי תפקידים בבית ספר ועם תלמידי כיתות א'. מומלץ לקיים לפחות מפגש פיזי אחד ומפגשים נוספים באופן מקוון או באמצעות סרטונים. ניתן לקיים את ההיכרות סביב חגים ומועדים, אירועים מיוחדים, נושאי לימוד משותפים וכדומה. ביקור בבית הספר ילווה על ידי אנשי הצוות החינוכי של הגן, בהנחיה משותפת של הצוותים החינוכיים. במהלך הביקור חשוב לחלק את התלמידים לקבוצות קטנות, להכיר להם את המרחב הפיזי: שער בית הספר והכניסה, הכיתות, החצר, השירותים, משרדי המנהלה, מספר דמויות מרכזיות, יש להסביר לתלמידים שהמחנכות שיפגשו לא בהכרח תהיינה המחנכות שלהם וכדומה. במקביל מומלץ לתכנן ביקור של ילדי כיתות א' בגנים לשם יצירת חוויה של מפגש הדדי מהנה. ילדי כיתה א' יחוו סגירה נוספת של תהליך הפרידה מהגן, ואילו ילדי הגן יזהו כי ילדי בית הספר "דומים" להם וכי חוויותיהם דומות.

מומלץ לקיים קשר בין צוותי החינוך בגן לצוותי בית הספר שיכלול העמקת ההיכרות בין המסגרות (תכני למידה ודרכי הוראה) ותיאום ציפיות באשר לתהליך המעבר.

3.2.3 מתן ידע וכלים לצוותי החינוך בגן:

חשוב להקנות לצוותי החינוך בגן ידע עדכני מקצועי בנוגע לתהליך המעבר בהיבטים רגשיים חברתיים ולימודיים, תוך התייחסות לשונות בין התלמידים במידת מוכנותם למעבר, ומתן כלים שיסייעו לילדים בשנת הגן האחרונה ובמעבר לבית הספר. ידע זה יינתן על ידי הצוות החינוכי-טיפולי (מפקח, מדריכה פדגוגית, יועצת חינוכית, פסיכולוג מהשפ"ח, מתי"א וכד') באופן פרטני ו/או קבוצתי. כמו כן חשוב לעדכן את הצוותים על יכולתם לפנות להתייעצות עם גורמי המקצוע בהתאם לצורך.

3.3 קידום שותפות וקשר עם הורים

3.3.1 ההורים הם הגורם המשמעותי ביותר עבור הילד, ומידת השותפות שלהם עם הצוות החינוכי היא גורם משמעותי בהסתגלות התלמיד למסגרת החינוכית. שלב המעבר לבית הספר וההכנה לקראתו עשויים לעורר רגשות מעורבים בקרב הורים: תחושות של שמחה וגאווה, אך גם דאגה מהצפוי לתלמידים בהתמודדות עם האתגרים החדשים. לעיתים קיימות בקרב ההורים ציפיות

גבוהות להישגים אקדמיים וחברתיים, ולעיתים חוויותיהם האישיות של ההורים, או חוויות שחוו עם ילדיהם הבוגרים משפיעות עליהם. חשוב לזהות רגשות אלה ולהכיל אותם, לגלות הבנה ואמפתיה, ובמקביל לסייע להורים בסוגיות אלו וביכולתם לשדר לילדיהם מסר של אמונה וביטחון במעבר.

ההכנה למעבר תכלול שלושה מפגשי הורים:

1. **באספת ההורים הראשונה** של מנהלת הגן עם ההורים בתחילת שנת הלימודים בגן גילי 5-6, היא תיידע אותם בדבר תוכנית המעברים. במפגש זה תדגיש מנהלת הגן את המסרים המתוארים במשנה החינוכית בחוזר זה (ראה סעיף 1 ו2).
2. **לקראת ההרשמה** לבתי הספר או במהלך השנה מומלץ לקיים מפגש ברמת גן/ אשכול/רשות בהנחיית גורם מקצועי (פסיכולוג מהשפ"ח, יועצת חינוכית, נציגת מתי"א וכדומה) לשם מתן ידע בנושאים התפתחותיים, רגשיים וחברתיים, וכן מתן כלים למשפחה כיצד ניתן לקדם את התלמידים, בכל התחומים, בצורה חווייתית ומשחקית ועוד. ניתן להזמין למפגש זה נציג מבית הספר.
3. פגישה נוספת **לפני היציאה לחופשת הקיץ או בפתיחת שנת הלימודים**: מנהל בית הספר יחד עם הצוות החינוכי והטיפול, יערכו מפגש עם ההורים לצורך שיתוף ידע הקשור לתהליכי פתיחת השנה והיערכות לשנת הלימודים. במפגש ימסרו דרכי ההתקשרות של ההורים עם בית הספר ועם הצוות החינוכי-הטיפולי.
 - 3.3.2 מנהלת הגן תקיים שיח עם הורים לתלמיד שאותר כמתקשה ושנבנתה עבורו תוכנית התערבות בחינוך הרגיל בהתאם לסעיף 5.1 ב-ג ועבור תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים (סעיף 3.3.3). יינתן דגש למעקב אחר מידת ההתקדמות, למענים הנדרשים, לחזקתו, לקשייו ולצרכיו הייחודיים. במקרה הצורך ניתן להיעזר בצוות החינוכי-טיפולי של הגן. על מנהלת הגן לתעד את המפגש ואת החלטות שהתקבלו.
 - 3.3.3 שיתוף הורים בתוכנית האישית או היחידנית של תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים במסגרות החינוך הרגיל ובמסגרות החינוך המיוחד. בכתובת התוכנית האישית יש לשתף את ההורים בחשיבה על מטרות ויעדים שיכוונו ליצירת רצף בין הגן לבית הספר בהתאם לצרכיו והיערכות למעבר. כתיבת התוכנית האישית תעשה בהתאם לחוזר מנכ"ל ([יישום חוק החינוך המיוחד – ועדות מתוקף חוק: צוות רב-מקצועי, ועדת זכאות ואפיון, ועדת זכאות ואפיון ביושבה כהשגה על החלטת צוות רב-מקצועי, ועדת זכאות ואפיון, לרבות דיונים במקרים חריגים וועדת השגה](#)). בשיח עם ההורים יש להציג את המענים האפשריים העומדים בפניהם לקראת המעבר:
 - כיתה בחינוך רגיל עם שרותי חינוך מיוחדים
 - כיתת חינוך מיוחד בבית ספר בחינוך הרגיל
 - בית ספר לחינוך מיוחד
 - 3.3.4 **העברת מידע**- מומלץ להסביר להורים את הצורך ואת החשיבות של העברת מידע חינוכי-טיפולי מצוות הגן לצוות בית הספר בחינוך הרגיל והמיוחד לשם שמירה על רצף חינוכי וטיפולי ולהתאמת המענים לצורכי התלמיד. העברת המידע תתבצע אך ורק בהסכמת ההורים ולאחר חתימתם על הסכמה להעברת מידע, על פי הנחיות המופיעות בחוזר מנכ"ל [העברת מידע בין מסגרות חינוך](#).

3.4 הכנת בתי הספר לקליטת תלמידי הגן

חשוב להכין את בתי הספר ל"קליטה רכה" של תלמידים עם שונות במידת מוכנותם. לשם כך יש ליצור תשתית פדגוגית המבוססת על ארבעת מארגני תכנון הלמידה להיערכות בית הספר לקליטת התלמידים:

א. הכנת אנשי הצוות החינוכי

הצוותים החינוכיים בבתי הספר ישתתפו בתהליכי פיתוח מקצועי שבהם ירחיבו את ידיעותיהם בידע ובכלים פדגוגיים שיסייעו בתהליך קליטת תלמידים עם שונות במידת המוכנות. מחנכות כיתות א' יחד עם הצוות הפדגוגי ישתלמו ויתפתחו מקצועית לשם ביסוס ידע רחב אודות מאפייני הגיל בהיבטים של התפתחות רגשית, חברתית, קוגניטיבית, מוטורית ושפתית. לצורך ההכשרה מומלץ להיעזר בצוות

החינוכי- טיפולי (יועצת חינוכית, פסיכולוג השפ"ח, איש מקצוע מהמתי"א, מדריכה פדגוגית, רכזת הכלה והשתלבות, מדריכות מקצועיות ועוד).

ב. הכנה והתאמה של תכנים ושל ודרכי ההוראה- למידה:

1ב יש להתאים ולדייק את דרכי ההוראה-הלמידה לצרכים ההתפתחותיים והרגשיים של התלמידים העולים לכיתה א', כגון: התייחסות לתהליכי הסתגלות, דגש על היבטים רגשיים וחברתיים, תהליכי למידה המשלבים משחק ויצירה, בניית סדר יום גמיש ועוד, כך שיהוו המשך ישיר לדרכי למידה שהתלמידים הורגלו אליהן בגן. יש לקיים תהליכי הוראה-למידה בקבוצות קטנות כדי לתת מענה לשונות בין הלומדים (קישור [לחברת הוראה בקבוצות קטנות](#)). חשוב להתחיל בתהליך כבר בתחילת השנה ולבסס אותו על תרבות הלמידה המוכרת לתלמידים עוד מהגן.

2ב יש לקיים תכנון שנתי של הידע, המיומנויות והערכים המוקנים לתלמידים בכיתה א', תוך התייחסות לתוכנית הליבה ליעדים השנתיים ולדרישות המתעדכנות. מומלץ לארגן את התכנים בדרך של נושאים אינטגרטיביים (בין-תחומיים). כדאי לעסוק בארבעה עד שישה נושאים בשנה ולייצר נושא לימודי שיש לו פוטנציאל רחב-היקף וש אפשר לשלב בתהליך הוראתו מיומנויות תחומי דעת שונים בהלימה לתוכניות הלימודים. יש לעשות שימוש בדרכי הוראה מגוונות המאפשרות לצמצם את הפער בין הדרישות של מסגרות הגן לדרישות של בית הספר.

3ב עבור תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד יש לבנות תוכנית אישית, תל"א/ תח"י, בהובלת מחנכת הכיתה בהתאם לחוזר מנכ"ל [יישום חוק החינוך המיוחד](#) וההסבר על תוכניות אלו [בפורטל הורים](#). בתוכנית האישית ו/או הקבוצתית של התלמידים יש לקדם ולעגן מיומנויות של פיתוח לומד עצמאי, וכן ידע ומיומנויות שיסייעו לתלמיד להתנהל באופן עצמאי ואוטונומי במצבי חיים שונים. יש לשים דגש על הקניית מיומנויות של ייצוג עצמי (סנגור עצמי) והכוונה עצמית הנדרשות להשתלבות מיטבית של התלמיד בחברה ובקהילה. יש לבחור את תחומי ההכנה לחיים הרלוונטיים לכיתה א' ולקיים את תהליכי הלמידה בתחומי ההכנה לחיים במגוון סביבות למידה במוסד החינוכי ובסביבות שונות בקהילה. ראה ["איכות חיים- הכנה לחיים"](#) של אגף א' לחינוך מיוחד.

4ב חלופה ל"שיעורי בית"- יש להציג לתלמידים חלופות של משימות חווייתיות כעבודת בית שיעיקרן חשיפה לספרות תלמידים באמצעות הקראה על ידי ההורים ומערכות קשב (לדוגמה: "ספריית פיג'מה"), הטמעה של ידע (שפתי, מתמטי ואחר) באמצעות צילומים ברחוב ובסביבה הקרובה לילד, הבאת חפצים מבית הילד ושימוש באמצעים אומנותיים, כגון תמונות, מוזיקה, המחזה וכדומה. אין לתת "שיעורי בית" כמשימות שינון בלבד. משך הזמן המומלץ להכנת שיעורי הבית הוא כ-10 דקות.

ג. הכנה וארגון הסביבה הלימודית בבית הספר

חשוב להשתמש במרחבים הכיתתיים והחוץ-כיתתיים הקיימים ולהתאימם, במידת האפשר, כך שבמהלך יום הלימודים יהיו לתלמידים מרחבי משחק ומרחבי למידה זמינים וכן מקום למנוחה ולרגיעה. יש לתכנן את הסביבה הלימודית כך שתכיל את המאפיינים הדרושים לתהליכי למידה מיטביים בכיתה א', אך תעוצב בצורה דומה יותר לסביבה הגנית המאפשרת לתלמידים לנוע בין מרכזים שונים ולבחור באילו נושאים לעסוק. התלמידים יחשפו לפעילויות מגוונות שמטרתן לקדם מיומנויות באמצעות דרכי למידה המותאמות לגיל התלמידים: משחק, חקר, בנייה ויצירה.

יש לתת דגש למכלול האמצעים הנדרשים להנגשה הפיזית של הסביבה, כמו גם להנגשה לימודית.

ד. הכנה וארגון סדר היום בכיתה א'

יש להקפיד שסדר היום יהיה גמיש ויענה על צרכי התלמידים והצוות. על סדר היום להיות מותאם לגורמים קבועים ומשתנים וכן לתנאי הכיתה, המרחב והחצר. כמו כן על סדר היום לכלול פעילויות מסוגים שונים, שכל אחת מהן תדגיש צד אחר החשוב להתפתחותו של הילד. הרצף של מרכיבי סדר היום ומשך הזמן של כל פעילות ייקבע על פי שיקולים פדגוגיים של הצוות החינוכי. (ראה דוגמא לסדר יום בנספח 7).

כחלק מיישום העיקרון של סדר יום גמיש חשוב להתייחס לתלמידים שעל פי מאפייני המוגבלות שלהם מתקשים לתפקד בסדר יום גמיש. עבורם יש להנגיש את סדר היום, על הרכיבים הגמישים שבו לצד הרכיבים המובנים/הקבועים ולצייד אותם בכלים ובמיומנויות שיקלו על המעבר מפעילות לפעילות.
*להרחבה על ארבעת מארגני תכנון הלמידה: מהלך '[עלמא](#)', שמוביל האגף לחינוך יסודי.

4. תהליכי הערכה ומדידה לקראת המעבר מהגן לבית הספר ובמהלך כיתה א':

כניסה רגועה למסגרת בית הספר ללא לחצים מיותרים היא בסיס לתהליך קליטה מיטבי המגביר את תחושת המסוגלות בקרב התלמידים ובקרב הוריהם. מודעות להיבטים הרגשיים הכרוכים בשלב המעבר לבית הספר היא משמעותית ביותר ומהווה תשתית לבניית ביטחון האישי של הילד. המעבר לכיתה א' מלווה לא אחת במתח ובנסיגה ברמת התפקוד של התלמידים, ולכן יש להבטיח שהלמידה תתקיים באווירה חמימה ותומכת. תהליכי הערכה ומדידה:

4.1 אין לבצע מבחני קבלה או מיון בכל מוסד חינוכי (בגן, בבית הספר) לקראת המעבר לכיתה א' ולצורך שיבוץ לכיתות.

4.2 אין לקיים מבחנים בכיתה א'. בשבועות הראשונים תפגוש המורה את התלמידים לראשונה, ובעזרת כלי הערכה פרטני שהעברתו נעשית באופן נינוח ורגוע, היא תוכל להעריך את רמת המוכנות של תלמידיה לתהליכי הלמידה של הצופן האלפביתי.

4.3 במהלך השנה על המורה לבנות פרופילים התפתחותיים המתארים את תהליכי הלמידה של התלמיד ואת התקדמותו. המורים יעקבו באמצעות מגוון כלי הערכה אחר תפקודם והתפתחותם של התלמידים במכלול ההיבטים (רגשי, חברתי, קוגניטיבי ומוטורי), ויתאימו את הפעילות החינוכית לאור יעדים שהוגדרו וצרכים שזוהו. לכן תיעשה ההערכה בכיתה א' בכלים מגוונים.

להרחבה אודות תהליכי הערכה לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים ראו - [תהליכי הוראה ומשוב בקרב תלמידים עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים](#)

5. נוהל דחיית המעבר לכיתה א' במקרים חריגים

5.1 כללי:

הישארות שנה נוספת במוסד חינוכי משמעותה החרגת התלמידים מקבוצת התלמידים בשנתון, ויש לה השלכות רגשיות וחברתיות ארוכות טווח. על כן, **אין להשאיר שנה נוספת לתלמידים בכל שלבי החינוך** במוסדות החינוך בגיל הרך (במעון, בגני הילדים), בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד. בכל שנות הגן (3-6) מנהלת הגן וצוותה יפעלו לקידום כלל התלמידים בהתאם לקריטריונים המצופים לגיל ובהתאם לתוכניות הליבה, בשיתוף עם גורמי החינוך והתמיכה של הגן (יועצת חינוכית, פסיכולוג מטעם השפ"ח, מתי"א, מדריכה פדגוגית ועוד). עבור תלמידים המתקשים בתפקודים הקשורים למיומנויות הנדרשות בכיתה א', יש צורך לבחון כיצד ניתן לסייע להם כבר בשנת הגן וכן בשנת הלימודים העוקבת, עם המעבר לבית הספר. יש לפעול לקידום כלל תלמידי השנתון ברמה גנית, קבוצתית ופרטנית במוסד החינוכי, בבית ובקהילה.

תהליך העבודה בגן לקראת כיתה א':

- א. במהלך החודשים ספטמבר- נובמבר תאתר מנהלת הגן תלמידים המגלים קשיים באמצעות כלי תצפית המקובלים על ידי האגף לגיל הרך (כגון: כלי תצפית דיגיטלי). בחינוך המיוחד יעריכו מנהלת הגן והצוות הרב מקצועי את מוקדי הכוח והקושי של התלמידים לצורך בניית תכנית אישית לקידומם.
- ב. מנהלת הגן תעדכן את ההורים בדבר תפקוד ילדם וקשייו ותקבל מהם מידע רלוונטי על תפקודו בבית. היא תשתף את ההורים בתוכנית ההתערבות לקידומו מוקדם ככל הניתן, ולא יאוחר מחודש דצמבר.
- ג. מנהלת הגן תקבע מפגש מעקב עם ההורים במהלך החודשים ינואר- פברואר כדי לעדכן אותם במידת ההתקדמות לאור יישום תוכנית ההתערבות שנעשתה, ואלו מענים נדרשים עבור התלמיד בשנת הלימודים הבאה.

ד. בכל השלבים המתוארים לעיל מומלץ להיעזר בגורמי התמיכה והטיפול של הגן (יועצת חינוכית, פסיכולוג מטעם השפ"ח, מתי"א, מדריכה פדגוגית ועוד). יש לתעד את התהליך.

5.2. תנאי סף לדחיית המעבר

דחיית המעבר של תלמיד לכיתה א' (בחינוך הרגיל והמיוחד) תיבחן רק ביחס למעבר מגן גילי 5 (שנת הגן האחרונה), ובמקרים חריגים בלבד עבור תלמידים העומדים בתנאים הבאים:

א. **תלמידים צעירים בשנתון** – תלמידים שימלאו להם שש (6) בתחילת שנת הלימודים העוקבת (בעיקר ילדי נובמבר/ דצמבר, וכן ילדי ספטמבר/אוקטובר) והתגלו אצלם פערים רגשיים ו/או פערים במיומנויות תפקודיות, ולא חלה אצלם התקדמות מספקת על אף יישום תוכנית ההתערבות שנבנתה במהלך שנת הלימודים. יש צורך לבחון את כלל המענים החינוכיים- התפתחותיים האפשריים ולשקול מהו המענה המתאים עבור תלמידים אלו. דחיית המעבר לכיתה א' הינה אפשרות אחת מתוך מכלול אפשרויות, ולעיתים תגרום לתסכול, לנסיגה התנהגותית ובטווח הארוך יותר לא תוביל לתוצאה הרצויה. במקרים שבהם עולה שאלה בנושא מצד ההורים ו/או מנהלת הגן, יש לפעול על פי חוזר זה (5.3.2).

ב. **תלמידים הגדולים בשנתון** – ילדי ינואר- אוגוסט העומדים באחד או יותר מהתנאים הבאים בלבד, זכאים לדיון בנושא דחיית המעבר לכיתה א':

1. תלמידים החולים במחלה קשה; היו באשפוז ממושך; עברו תאונה; חוו טראומה אישית/משפחתית או ילדי אומנה, אשר בשל מצבים אלה נמנעה הגעתם לגן באופן סדיר ו/או שבגינם לא מוצה התהליך החינוכי בגן עבורם.
2. תלמידים עולים חדשים או תושבים חוזרים שהגיעו לארץ, והתהליך החינוכי הגני לא מוצה עבורם. יש לקבל מידע על תפקודם טרם העלייה או החזרה לארץ.
3. תלמיד הזכאי לשירותי חינוך מיוחדים אשר עבר ממסגרת של החינוך המיוחד לגן רגיל בגילי 5 בשנת הלימודים האחרונה.

על ההורים לצרף לבקשתם שאלון הורים (ראה סעיף 5.3 ונספח 5); מסמכים המעידים על עמידתו בקריטריונים, מידע רלוונטי מגורמים חינוכיים ו/או טיפוליים נוספים אם ישנם, וכל מידע רלוונטי בנושא. בנוסף, על מנהלת הגן להעביר שאלון (ראה נוהל רישום סעיף 5.3.2). הדיון בעניינם של תלמידים גדולים בשנתון יתקיים במודל מערכתי בוועדה רשותית בלבד (ראו סעיף 5.3.4 להלן).

5.3. הרישום, תהליך הגשת הבקשה להישארות וקבלת ההחלטה:

5.3.1 בתקופת הרישום לבית הספר (חודש ינואר) על הורי התלמיד לרשום אותו לכיתה א' על-פי השנתון שלו, גם אם מתעוררת שאלה לגבי דחיית המעבר עד לקבלת ההחלטה הסופית.

5.3.2 בקשת מנהלת הגן =

א. במקרה שנבחנת על-ידי מנהלת הגן האפשרות לדחות את המעבר, תיידע מנהלת הגן את ההורים בדבר התהליך ובדבר הטפסים הנדרשים.

ב. מנהלת הגן תמלא שאלון הפנייה (נספח 6) ותעבירו חתום על-ידי המפקחת וההורים/אפוטרופוס לשירות הפסיכולוגי החינוכי (שפ"ח) לא יאחר **מהאחד במרץ**. יש לציין בראש השאלון את סיבת מילוי השאלון ולמסור העתק להורים. במידת האפשר, תוסיף מנהלת הגן לשאלון סיכום מידע תפקודי שאספה לאורך הזמן באמצעות כלי איתור המקובלים באגף לגיל הרך וכל מידע רלוונטי אחר.

5.3.3 בקשת הורים/ האפוטרופוס:

א. ההורים/ האפוטרופוס יעבירו לשירות הפסיכולוגי החינוכי, באמצעות מנהלת הגן, את שאלון ההורים (נספח 5) ואת כל המסמכים הרלוונטיים, כאמור בסעיף 5.2 ב לחוזר זה, עד לאחד במרץ. תוכן השאלון והמסמכים יוצגו בוועדה הדנה בבקשה לדחיית המעבר לכיתה א'.

ב. להורים/ לאפוטרופוס זכות לפנות בכל שלב לאבחון אצל פסיכולוג חינוכי פרטי, בהתאם לתקנות הפסיכולוגים (ייחוד פעולות לפסיכולוג חינוכי), תש"ם-197. הפסיכולוג הפרטי לא יהיה רשאי לצפות בילד במסגרת הגן, אך מנהלת הגן תעביר להורים עותק של שאלון הפנייה

על הילד (נספח 6) לשם מסירתו לפסיכולוג הפרטי. חוות דעתו חייבת לכלול התייחסות לדיווח מנהלת הגן על תפקודו השוטף של הילד בגן. המלצתו תועבר על ידי ההורים עד אמצע אפריל לשירות הפסיכולוגי-חינוכי. השפ"ח יהיה רשאי להיעזר בה, אך לא יהיו מחויב לפעול על פיה.

5.3.4 הליך הטיפול בבקשה וקבלת ההחלטה:

א. עד אמצע חודש מרץ יעדכן השפ"ח את מחלקת הגנים ברשות בנוגע למספר הבקשות שהתקבלו בכל גן. הרשות תדאג לשמור את מספר המקומות הנדרשים באותו הגן על-פי מספר הפניות שהגיעו לשפ"ח עד לסיום התהליך. השפ"ח יחליט על פי שיקול דעת מקצועי האם נדרשות פעולות נוספות מטעמו לצורך גיבוש חוות דעת מקצועית.

ב. מנהל מחלקת הגנים ברשות המקומית והשפ"ח, בהתייעצות עם הפיקוח, יבחרו את אופן הטיפול בבקשת דחיית המעבר מידי שנה בהתאם למאפייני הרשות, לצרכים בגיל הרך בכפוף למשאבים, למספר הפניות שהתקבלו ולתוכנו. הטיפול בבקשות לדחיית המעבר ייעשה על פי אחד משני מודלים: מערכתי -בוועדה רשותית או יחידני - בשפ"ח. מודל הטיפול בבקשת המעבר שייבחר מתייחס לכלל מוסדות החינוך ברשות או לרמת המוסד החינוכי, כלומר ברשות אחת יכולים להתקיים שני המודלים, אך עם העדפה למודל המערכתי (מלבד תלמידים גדולים בשנתון שהחלטה לגביהם תתקבל במודל המערכתי בלבד). להלן פירוט כל אחד מהמודלים:

1ב **מודל מערכתי**- תתכנס ועדה בין-מקצועית ברשות לצורך בחינת המידע שהתקבל ולשם קבלת החלטה, תוך התייחסות לבקשת ההורים/האפוטרופוס ולחוות דעת מנהלת הגן. בוועדה ישתתפו מנהל מחלקת גני ילדים ברשות או מי מטעמו (יו"ר הוועדה), מפקח ופסיכולוג מהשפ"ח. הפסיכולוג יחליט על פי שיקול דעת מקצועי האם נדרשות פעולות נוספות מטעמו לצורך גיבוש חוות דעת מקצועית. מנהל מחלקת גני ילדים, יכנס את הוועדה עד אמצע חודש מאי. לגבי תלמידים שצפויים לבקש זכאות לשירותי חינוך מיוחדים, קבלת ההחלטה תעשה טרם הוועדה מתוקף חוק. ההחלטה תתקבל לאחר עיון במסמכים שהוגשו (שאלון ומידע מהגנת- ראה סעיף 5.3.2, שאלון ומידע מההורים – ראה סעיף 5.3.3), וכל מידע רלוונטי נוסף שקיים (המלצת פסיכולוג הגן/השפ"ח, חוות דעת כתובות של גורמים טיפוליים נוספים). ההחלטה תתקבל ברוב קולות של חברי הוועדה. על ההחלטה יהיו חתומים כל נציגי הוועדה שהשתתפו בדיון (רשות, פיקוח ושפ"ח). ההחלטה תישלח להורים לא יאוחר מסוף חודש מאי על גבי טופס (ראה נספח 1).

עבור תלמידים גדולים בשנתון- הדיון בעניינם של תלמידים גדולים בשנתון יתקיים רק במודל המערכתי ויתאפשר רק עבור תלמידים העומדים בקריטריונים החריגים בלבד, המפורטים לעיל בסעיף 5.2 ב' לחוזר זה. אם ההורים ירצו לערער על החלטה, עליהם לפנות ישירות לוועדת ערעור במחוז (סעיף 5.5).

2ב **מודל יחידני**- ההחלטה תתקבל על ידי פסיכולוג מטעם השפ"ח לאחר עיון במסמכים שהוגשו (שאלון ומידע מהגנת- ראה סעיף 2, שאלון ומידע מההורים – ראה סעיף 3) וכל מידע רלוונטי נוסף שקיים (המלצת פסיכולוג הגן/השפ"ח, חוות דעת כתובות של גורמים טיפוליים נוספים). הפסיכולוג יחליט על פי שיקול דעתו המקצועי האם נדרשות פעולות נוספות מטעמו לצורך גיבוש חוות דעתו, או האם יש צורך להעביר את קבלת ההחלטה לדיון בוועדה מערכתית. השפ"ח יעדכן בכתב את מנהל מחלקת גני הילדים ברשות לגבי ההחלטה הסופית לא יאוחר מאמצע חודש מאי (נספח 2).

הרשות תוציא הודעה להורים/ לאפוטרופוס בדבר ההחלטה עד סוף חודש מאי (נספח 1).

ג. בסיום התהליך, כשניתן האישור על ההישארות, על ההורה לרשום את התלמיד בגן הילדים ובאחריות הרשות לוודא גריעת הרישום מבית הספר.

5.4. ערעור על ההחלטה שהתקבלה

5.4.1 ערעור על החלטה שנתקבלה בעניינם של תלמידים צעירים בשנתון:

במקרה של אי הסכמה של ההורים/ האפוטרופוס לגבי ההחלטה הסופית בכל אחד מהמודלים ניתן לערער ברשות לא יאוחר מהשבוע הראשון של חודש יוני. הערעור יוגש על ידי ההורים / האפוטרופוס למנהל מחלקת הגנים. הערעור המנומק יוגש בכתב ויצורפו אליו כל המסמכים הרלוונטיים. באחריות מנהל מחלקת הגנים ברשות לכנס ועדה שחבריה יהיו: מנהל מחלקת גני ילדים ברשות או מי מטעמו (יו"ר הוועדה), נציג פיקוח ושפ"ח, תוך הפעלת שיקול דעת באשר להרכב הוועדה (במידת האפשר יהיו נציגים שונים מאלו שהיו נוכחים בדיון הקודם סעיף 5.3.4 ב.1). לוועדה יוזמנו הורי התלמיד ומנהלת הגן (השתתפותם אינה חובה). ההחלטה תתקבל ברוב קולות של חברי הוועדה. הוועדה תתקיים עד אמצע יוני. החלטה מנומקת הכוללת התייחסות לשיקולים לדחיית המעבר של התלמיד ולטענות ההורים או האפוטרופוס וחתומה על ידי כל חברי הוועדה, תימסר להורים תוך שבוע ימים (נספח 3).

ניתן להגיש ערעור למנהל המחוז על החלטת הרשות תוך שבוע ימים מיום קבלת ההחלטה ברשות, ולא יאוחר מסוף חודש יוני. מנהל המחוז, או מי מטעמו, יכנס ועדה בראשותו עד אמצע יולי. חברי הוועדה יהיו: מתאמת גיל רך במחוז והפסיכולוג המחוזי, או מי מטעמם. לוועדה יוזמנו הורי התלמיד. החלטת מנהל המחוז הינה סופית. החלטה מנומקת תימסר להורים תוך עשרה ימים ממועד כינוס הוועדה ותהיה חתומה על ידי מנהל המחוז (נספח 4).

5.4.2 ערעור על החלטת הוועדה הבין מקצועית בעניינם של תלמידים גדולים בשנתון

ניתן להגיש ערעור על החלטה שנתקבלה בוועדה במודל המערכתי בעניינם של תלמידים גדולים בשנתון תוך שבוע ימים מיום קבלת ההחלטה ברשות, ולא יאוחר מאמצע חודש יוני. מנהל המחוז, או מי מטעמו, יכנס ועדה בראשותו עד תחילת יולי. חברי הוועדה יהיו: מתאמת גיל רך במחוז והפסיכולוג המחוזי, או מי מטעמם. לוועדה יוזמנו הורי התלמיד. החלטת מנהל המחוז הינה סופית. החלטה מנומקת תימסר להורים תוך עשרה ימים ממועד כינוס הוועדה ותהיה חתומה על ידי מנהל המחוז (נספח 4).

5.5. דיווח למשרד החינוך:

א. ההחלטות שנתקבלו בעניינם של תלמיד בדבר אישור הישארות שנה נוספת בגן הילדים, יועלו [למערכות המשרד](#) על ידי הרשות או הבעלות עד לתחילת שנת הלימודים העוקבת, ולא יאוחר מהראשון בדצמבר.

ב. אם לא תתקבל ההחלטה או ההחלטות הללו במערכות המשרד, או אם יסתבר כי ניתנו שלא בהתאם להוראות חוזר זה וללא הטפסים הנדרשים, לא יתוקצב התלמיד כתלמיד בגן אף אם הרשות תשבצו לגן לשנה נוספת.

6. נספחים:

יש להשתמש בטפסים אחידים אלו בלבד בכל שלבי התהליך.

נספח 1: החלטה בדבר הישארות בגן / עלייה לכיתה א' - מכתב להורים מהרשות (עד סוף מאי)

תאריך: _____
 לכבוד הורי התלמיד: _____
 הנדון: פנייתכם בנושא דחיית המעבר לכיתה א'
 שם הילד/ה: _____ ז/ נ תאריך לידה: _____ ת.ז.: _____ : הגן :
 שם הגנת: _____
 ישוב: _____
 בסיום תהליך בחינת בקשתכם בנוגע לדחיית המעבר של בנכם/בתכם לכיתה א',

הוחלט על (סמן):

- עליה לכיתה א'
- המשך שנה נוספת בגן לגילי 5 : יש לצרף את האישור לטופס הרישום, השיבוץ ייעשה על ידי מרכז הרישום ברשות.

נימוקים (סמן ומחק את המיותר):

התלמיד עומד / אינו עומד באחד או יותר מהקריטריונים המאפשרים את דחיית המעבר על פי המצוין בחוזר המנכ"ל מעברים (סעיף 5.2):

- היעדרות ממושכת מהגן, שמנעה מהתלמיד להגיע לגן באופן סדיר או שבגינם לא מוצה התהליך החינוכי בגן, על רקע של: מחלה קשה, אשפוז ממושך, תאונה, טראומה אישית/משפחתית, ילד אומנה.
- תלמיד עולה חדש או תושב חוזר שהגיע לארץ ונראה כי התהליך החינוכי הגני לא מוצה עבורו.
- תלמיד הזכאי לשירותי חינוך מיוחדים, אשר עבר ממסגרת של החינוך המיוחד לגן רגיל בגילי 5 בשנת הלימודים האחרונה.
- תלמיד צעיר בשנתון (ילדי נובמבר/ דצמבר, וכן ילדי ספטמבר/אוקטובר) שניתן לראות אצלופערים רגשיים ו/או פערים במיומנויות תפקודיות, וניכר כי לא חלה התקדמות מספקת, על פי המצוין בסעיף 5.2.א'.
- אחר: _____

במקרה של אי הסכמה עם ההחלטה ניתן לערער על ההחלטה (סמן):

- ברשות - לא יאוחר מהשבוע הראשון של חודש יוני.
- במחוז - לא יאוחר משבוע ימים מיום קבלת החלטת הרשות.

בהצלחה

מנהל מחלקת הגנים ברשות, השירות הפסיכולוגי החינוכי, הפיקוח על גני הילדים

נספח 2 : מכתב מהשירות הפסיכולוגי החינוכי (שפ"ח) לרשות (עד אמצע מאי)

תאריך: _____

לכבוד מנהלת מחלקת גני הילדים ברשות : _____

הנדון : דחיית המעבר לכיתה א'

שם הילד/ה: _____ / ז נ תאריך לידה: _____ ת.ז. : _____ הגן :

שם הגננת: _____

ישוב: _____

בסיום תהליך בחינת הבקשה לדחיית המעבר לכיתה א' הומלץ על :

- עליה לכיתה א'
- המשך שנה נוספת בגן לגילי 5

נימוקים (סמן ומחק את המיותר):

התלמיד עומד / אינו עומד באחד או יותר מהקריטריונים המאפשרים את דחיית המעבר על פי המצוין בחוזר המנכ"ל מעברים (סעיף 5.2):

- תלמיד צעיר בשנתון (ילדי נובמבר/ דצמבר, וכן ילדי ספטמבר/אוקטובר) שניתן לראות אצלו פערים רגשיים ו/או פערים במיומנויות תפקודיות, וניכר כי לא חלה התקדמות מספקת, על פי המצוין בסעיף 5.2.א'.
- אחר: _____

יש להוציא מהרשות מכתב להורים כדי שיוכלו להשלים את תהליך הרישום בהתאם או לערער על ההחלטה.

בהצלחה

השירות הפסיכולוגי החינוכי

נספח 3 : החלטת ועדת ערר ברשות (עד 21 ביוני)

תאריך: _____
 לכבוד הורי התלמיד: _____

הנדון: פנייתכם לוועדת ערר ברשות בנוגע לדחיית המעבר לכיתה א'
 שם הילד/ה: _____ ז/נ תאריך לידה: _____ ת.ז. : _____ : הגן : _____
 שם הגננת: _____

ישוב: _____
 בוועדת הערר שהתקיימה ברשות בתאריך: _____, נבדקה האפשרות של דחיית המעבר לכיתה א'.
 החלטת חברי הועדה:
 o עלייה לכיתה א'
 o המשך שנה נוספת בגן לגילי 5 : יש לצרף את האישור לטופס הרישום. השיבוץ ייעשה על ידי מרכז הרישום ברשות.
 נימוקים: _____

ניתן לערער על ההחלטה למנהל המחוז תוך שבוע ימים מיום קבלת ההחלטה

בהצלחה
 מנהלת מחלקת הגנים ברשות, השירות הפסיכולוגי החינוכי, הפיקוח על גני הילדים

במקרה של אי הסכמה עם ההחלטה ניתן לערער על ההחלטה במחוז, בהתאם לחוזר מנכ"ל סעיף 5.5.

נספח 4: החלטת ועדת ערר במחוז (לתלמידים צעירים בשנתון עד 25.7, לתלמידים גדולים בשנתון עד 10.7)

תאריך: _____
 לכבוד הורי התלמיד: _____

הנדון: פנייתכם לוועדת ערר במחוז בנוגע לדחיית המעבר לכיתה א'
 שם הילד/ה: _____ ז/נ תאריך לידה: _____ ת.ז. : _____ : הגן : _____
 שם הגננת: _____

ישוב: _____
 בוועדת ערר שהתקיימה במחוז בתאריך: _____, נבדקה האפשרות של דחיית המעבר לכיתה א'.
 החלטת חברי הועדה:
 o עלייה לכיתה א'
 o המשך שנה נוספת בגן לגילי 5 : יש לצרף את הטופס לטופס הרישום. השיבוץ ייעשה על ידי מרכז הרישום ברשות.
 נימוקים: _____

בהצלחה
 מנהל המחוז

הערה: על פי חוזר מנכ"ל החלטת מנהל המחוז הינה סופית

נספח 5: שאלון הורים

תאריך מילוי השאלון: _____

שאלון הורים עבור ילדי גן לקראת המעבר לכתה א'

להורים / למשפחה שלום,

לפניכם שאלון ובו תידרשו למלא פרטים אישיים על המשפחה ועל ילדכם, מידע בנוגע להתפתחותו המוקדמת ולתפקודו כיום. שאלון זה מהווה בסיס מידע משמעותי לבחינת הצרכים של הילד בגן ובמעבר לכתה א'.
אנא, מלאו את השאלון בהקדם ולא יאוחר מה-1 במרץ, והעבירו אותו באמצעות מנהלת הגן. צרפו מידע רלוונטי מגורמים חינוכיים ו/או טיפוליים נוספים, אם ישנם. המסמכים יועברו לשירות הפסיכולוגי החינוכי. תוכן השאלון והמסמכים יוצגו בוועדה הדנה בבקשה לדחיית המעבר לכתה א'.

בהצלחה,

השרות הפסיכולוגי החינוכי

חלק א – פרטים אישיים

שם הילד/ה: _____ שם המשפחה: _____
 המין: ז/נ מס' ת"ז: _____ תאריך הלידה: _____
 שמות ההורים/ אפטרופוס: _____ ארץ הלידה: _____ תאריך העלייה: _____
 כתובת המגורים: _____
 מס' הטלפון של ההורה/אפטרופוס: _____ מס' טלפון נוסף: _____
 שם הגן הנוכחי: _____ שם מנהלת הגן: _____
 אחים במשפחה: _____
 השם זכר/נקבה תאריך הלידה הכיתה/ בית הספר/ העיסוק

ציינו את הסיבות לבקשתכם לבחינת האפשרות של הישארות שנה נוספת של ילדכם בגן גילי 5

חלק ב' – רקע התפתחותי :

- באיזה שבוע להיריון נולד הילד? _____
- סוג הלידה: רגילה/ בניתוח קיסרי פרט מדוע: _____ / אחר פרט: _____
- המשקל בלידה: _____ האם חווה מצוקה עוברית? לא/ כן, אם כן פרטו: _____
- האם היו אירועים חריגים במהלך ההיריון ו/או הלידה? לא/ כן, אם כן פרטו: _____
- האם מהלך ההתפתחות היה תקין? לא/ כן, אם התעוררו קשיים, פרטו: _____

חלק ג' – מענים טיפוליים בעבר וכיום:

- האם הילד אובחן/טופל או מטופל כיום על ידי פיזיותרפיסט / מרפא בעיסוק? לא / כן, אם כן פרטו: באיזה גיל? _____ על ידי מי? _____ למשך כמה זמן? _____
 - האם הוא אובחן/טופל או מטופל כיום על ידי קלינאי תקשורת? לא / כן, אם כן פרטו: באיזה גיל? _____ על ידי מי? _____ למשך כמה זמן? _____
 - האם הוא אובחן/טופל או מטופל כיום על ידי גורם טיפולי כגון: פסיכולוג/ עובד סוציאלי/ תרפיסט. לא / כן, אם כן פרטו: באיזה גיל? _____ על ידי מי? _____ למשך כמה זמן? _____
 - האם הוא אובחן/טופל או מטופל כיום על ידי גורם מקצועי אחר? לא / כן, אם כן פרטו: באיזה גיל? _____ על ידי מי? _____ למשך כמה זמן? _____
- שימו לב! מומלץ לצרף סיכומים וחוות דעת מקצועיים של גורמי המקצוע בעבר וכיום.
 חלק ד' - תפקוד כיום:
 יש לציין את תפקודו של הילד בזמן מילוי השאלון ולציין האם חלו שינויים לאחרונה:
- מתלבש ומתפשט: עצמאי / נעזר פרט: _____
 - אכילה: עצמאי / נעזר פרט: _____
 - רחצה: עצמאי / נעזר פרט: _____
 - עצמאות בשירותים: עצמאי / נעזר פרט: _____
 - האם הילד סובל מבעיות הרטבה או מבעיות אחרות הקשורות ביציאות (ביום/בלילה)? _____

● דפוס השינה: אין קושי מיוחד, מתקשה להירדם, מרבה להתעורר, שינה לא רציפה, אחר ופרט:

● הבעה שפתית: האם ניתן להבין את הילד? האם מדבר ברצף? האם ישנו גמגום?

● האם הילד מספר ומשתף בחוויות מהגן?

● מוטוריקה עדינה: האם הילד נהנה/נמנע מפעילות מוטוריות עדינה, כגון: ציור, העתקה, צביעה? פרט:

● מוטוריקה גסה: האם הילד נהנה/נמנע מפעילות מוטוריות גסה, כגון: משחקי כדור, משחקים בגן השעשועים?

● מה הן ההתנהגויות המאפיינות את הילד ברוב היום (רגוע, שקט, ביישן, תזזיתי, חברותי, עצבני, רגזני,

בכייני)?

● כיצד מגיב על הצבת גבולות?

● האם הילד לרוב קשוב? יכול להתמיד במשימה קצרה?

● כיצד אתם מתארים את הקשר שלו עם בני גילו? ועם חבריו לגן? ומהי החברה המועדפת על הילד: בני גילו/ילדים קטנים/ילדים גדולים/חברת מבוגרים? (אפשר לסמן כמה אפשרויות). פרט:

● כיצד אתם מתארים את הקשר שלכם עם הילד ועם אחיו?

● מה הן הפעילויות המועדפות עליו בשעות אחר הצהריים ועם מי הוא נמצא? האם הוא מצליח להעסיק את עצמו גם לבד?

לסיכום, מהן נקודות החוזק / החוזק / הכוחות של הילד:

מהן נקודות החולשה / הקשיים / האתגרים איתם הוא צריך להתמודד:

האם חלו שינויים במשפחה ובסביבתו הקרובה של הילד לאחרונה?

האם הילד מביע את עמדתו בנושא המעבר? פרט

האם תרצו להוסיף אינפורמציה נוספת?

שימו לב! מומלץ לצרף כל מידע או סיכום של גורם טיפולי נוסף המעיד על תפקודו של הילד.

שם ההורה/ אפטרופוס ממלא השאלון*: _____ מס' ת"ז: _____

טלפון: _____ חתימה: _____

שם ההורה 2: _____ מס' ת"ז: _____

טלפון: _____ חתימה: _____

*אם ההורים גרושים או חיים בנפרד, חובה להחתים את ההורה השני על המסמך.

נספח 6: שאלון גנת 6.1

[טופס הפנייה- מתוך חוזר מנכ"ל הפנייה לוועדות מתוקף חוק](#)

נספח 7: דוגמה לסדר יום בכיתה א' (אפשר לבנות סדר יום דינמי ומותאם בעזרת הצוותים החינוכיים)

8:00-8:15 פתיחת היום בדרך חווייתית (התוכנית "שיר של יום")
 8:15-8:30 מליאת בוקר (כל הכיתה לומדת יחד)
 8:30-9:30 למידה בקבוצות קטנות, בין 15-20 דקות לקבוצה (המורה מלמדת את הקבוצה, ויתר הילדים נמצאים במרכזי משחק והתנסויות בפעילות אחרת)
 9:30-9:40 התכנסות לסיכום ולרפלקציה על חלקו הראשון של היום: כמה תלמידים משתפים בתובנות, בקשיים, בהצלחות וכדומה
 9:40-9:50 ארוחת בוקר
 9:50-10:15 הפסקה בחצר
 10:15-10:30 מליאה (כל הכיתה לומדת יחד)
 10:30-11:30 חזרה להתנהלות שהייתה לפני הפסקה (המורה עובדת בקבוצות קטנות עם התלמידים שלא עבדה איתם בתחילת היום)
 11:30-11:45 מליאה – סיכום ורפלקציה
 11:45-12:00 הפסקה בחצר
 12:00-12:45 שיעור מקצועי (חינוך גופני, מוזיקה וכדומה)
 12:45-13:15 שיעור כישורי חיים
 13:15-13:30 סגירת היום בדרך חווייתית (קריאת סיפור בהמשכים, שיח רגשי, משחק חברתי)
 הערה: מנהל בית הספר יארגן את מערכת השעות כך שמחנכת הכיתה תימצא זמן רב ככל האפשר בכיתה במהלך השבוע, וכן יאפשר שעות הוראה רצופות של המחנכת במהלך היום.

נספח 8: קידום יכולות של תלמידים ברצף החינוכי

עבודה מתמשכת ברצף חינוכי מהגן לבית הספר תתרום להסתגלות מיטבית של התלמידים למסגרת החדשה. העבודה החינוכית בגן ובכיתה א' תכלול קידום של היכולות בתחומים המפורטים להלן:

- בתחום התחושת-המוטורי; לדוגמה: היכולת להתארגן במרחב והיכולת להפעיל מוטוריקה עדינה ולהשתמש בכלי כתיבה
- בתחום הקוגניטיבי; לדוגמה: היכולת להקשיב ולהתרכז לפרקי זמן ארוכים יותר, היכולת להסיק מסקנות והבנת סיבה ותוצאה
- בתחום החברתי; לדוגמה: היכולת ליצור קשר, לשתף פעולה, לפעול לפי הכללים והנורמות המצופות, לקבל סמכות ולשמור על גבולות
- בתחום הרגשי-התנהגותי; לדוגמה: היכולת לבקש ולקבל עזרה מתוך תחושת מסוגלות ודימוי עצמי חיובי, היכולת להתמודד עם תסכולים ולדחות סיפוקים מיידיים (ויסות רגשי והתנהגותי)
- בתחום השפתי-התקשורתית; דוגמאות ליכולות אורייניות: היכולת להבין את הנאמר במילים, היכולת לשאול שאלות ולענות על שאלות, לקיים שיח וליזום תקשורת עם הסובבים, להכיר ולעשות שימוש בספר להנאה, להשתמש בכלי כתיבה, לזהות אותיות ולכתוב ב"כתב ילדי" (כתיבה לא מוסכמת).

נספח 9: תוכנית מעברים רשותית: הצעה למכתב להורים / בני המשפחה:

מעבר מהגן לכיתה א'

הורים ובני משפחה יקרים,

כמו בכל שנה שלב המעבר מהגן לכיתה א' מלווה ברגשות מעורבים. מטבע הדברים, תהליכי שינוי, פרידה ומעבר מעוררים התרגשות וציפייה, אך גם חששות ודאגות. חשוב לזכור כי העלייה לכיתה א' הינה מעבר התפתחותי טבעי בחיי הילד ומשדרת מסר של צמיחה החיוני לבריאות הנפשית ולחוסנו של הילד, של המשפחה ושל הקהילה. חשוב שאתם ההורים תשדרו אמונה וביטחון בכוחות של ילדיכם להתמודד עם האתגרים החדשים. העבירו מסר של תקווה, והקפידו לא לשדר לחץ בנוגע למעבר לכיתה א'.

בגני הילדים ניתנים לאורך השנה מענים לקידום היבטים התפתחותיים, לימודיים, רגשיים וחברתיים, ובתי הספר נערכים ל"קליטה רכה" ומותאמת של התלמידים.

במסמך זה נתאר את תהליך הרצף החינוכי שנבנה ברשות _____ תיאור תוכנית המעברים שנבנתה (יש לתאר את התהליך, לוח הזמנים, מפגשים להורים, ביקור בבית ספר, ופניות לשאלות)

אל תישארו לבד - הצוות החינוכי בגן ובבית הספר, היועצת החינוכית והשרות הפסיכולוגי החינוכי לרשותכם בכל שאלה והתלבטות. חשוב לעדכן את הגורמים הרלוונטיים בשינויים משמעותיים שחלו במשפחה ו/או בילד העשויים להשפיע על המעבר.

בברכה,
מנהלת אגף החינוך, מנהלת הגנים ברשות, מפקחות משרד החינוך, היעוץ החינוכי והשפ"ח

תנאי שימוש | [Terms of use](#) | [אקו"ם](#) | אתר נגיש רמה AA